

Jeszke, Jaromir

XIX Bałtycka Konferencja Historii Nauki, Wilno 15-17 stycznia, 1999 r.

Medycyna Nowożytna 6/1, 186-188

1999

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XIX Bałtycka Konferencja Historii Nauki, Wilno 15–17 stycznia 1999 r.

Tradycja odbywających się co dwa lata konferencji naukowych państw bałtyckich, poświęconych historii nauki jest, że jej gospodarzami są kolejno Łotysze, Litwini i Estończycy. W tym roku ten zaszczytny obowiązek przypadł w udziale naszym sąsiadom. Głównym organizatorem konferencji był prof. Iouzas Krikštopaitis, prezes Bałtyckiego Stowarzyszenia Historii i Filozofii Medycyny. Współorganizatorami spotkania było także Litewskie Stowarzyszenie Historii i Filozofii Nauki, Litewska Akademia Nauk oraz kilka innych organizacji i uczelni. W komitecie organizacyjnym zasiadli także inni prominentni przedstawiciele świata nauki z tego regionu Europy. Do grona tego należeli m.in. profesor Benediktas Juodka, prezes Litewskiej Akademii Nauk, prof. Janis Stradiņš, prezes Łotewskiej Akademii Nauk, prof. Karl Siilivask, prezes Estońskiej Unii Historii i Filozofii Nauki oraz rektorzy uniwersytetów: technologicznego i medycznego z Kowna. Obrady toczyły się pod patronatem władz państwowych Litwy, w budynku Litewskiej Akademii Nauk. Oficjalnym językiem obrad był język angielski, jednak w praktyce równoprawnym, a gdzie niegdzie przeważającym, był również język rosyjski. W szczególnych okolicznościach zdarzały się także wypowiedzi w innych językach, np. w języku niemieckim czy polskim. Kondycji i perspektywom nauki i jej historii w krajach bałtyckich poświęcone były referaty plenarne w pierwszym dniu obrad. Poszczególne sekcje poświęcone były relacjom między nauką a informacją, naukom społecznym i edukacji uniwersyteckiej, nauce w aspekcie socjologicznym i psychologicznym, naukom przyrodniczym i matematycznym, historii technologii i nauk o ziemi, paleo- i etnonaukom oraz muzealnictwu i historii medycyny.

Ta ostatnia sekcja charakteryzowała się pewnymi specyficznymi cechami oraz odrębnością organizacyjną. Swój kształt zawdzięczała w największym stopniu dwóm postaciom: doc. Vytautasowi Siudiakisowi, prezesowi Litewskiego Stowarzyszenia Historii Medycyny i dyrektorowi Litewskiego Muzeum Farmacji w Kownie oraz dr Aurimasowi Andriušisowi, dyrektorowi Centrum Historii Medycyny i Informacji Uniwersytetu w Wilnie. Ze względu na dogodne warunki organizacyjne właśnie w Litewskim Muzeum

Farmacji w Kownie odbyło się spotkanie sekcji historii medycyny. Uczestnicy obrad stanowili mozaikę narodowości, zaprezentowali też wiele bardzo zróżnicowanych pod względem tematyki i poziomu teoretycznego referatów. Przeważali licznie badacze litewscy i łotewscy. Estończycy, choć zapowiadali swój udział, nie zaznaczyli w szczególny sposób swojej obecności. Kilkuosobową reprezentację przysłała Rosja i Ukraina, jedna osoba przyjechała z Białorusi. Polskę reprezentowała prof. Wanda Wojtkiewicz-Rok z Wrocławia, prof. Tadeusz Srogosz z Częstochowy i dr Jaromir Jeszke z Poznania. W trakcie obrad przeważał język rosyjski, choć nieliczne referaty wygłaszane były w języku angielskim.

Stosunkowo licznie, jak na warunki tego kongresu, obsadzona sekcja historii medycyny oraz wielka różnorodność tematyczna uniemożliwia zaprezentowanie w kilku słowach szczegółowej problematyki. Mówiono o instytucjach historyczno-medycznych i relacjach między nimi w regionie, dorobku poszczególnych nauk medycznych, opiece zdrowotnej i pielęgniarstwie, lecznictwie uzdrowiskowym, zdrowiu publicznym, wybitnych postaciach świata medycyny oraz teoriach inspirujących interpretacje w tej dziedzinie wiedzy. Ta ostatnia tematyka była niemal wyłącznym udziałem ekipy polskiej. Właśnie wielka różnorodność tematyczna, a w szczególności teoretycznego poziomu rozważań utrudniała dyskusję, na którą nie było zresztą zbyt wiele czasu. Zabrakło jakiegoś podsumowania, które mogłoby się stać zarysem szerszego programu, wspólnych, interdyscyplinarnych badań. Na takie syntetyczne ujęcie było chyba jeszcze za wcześnie. Jednakże w kularowych dyskusjach zaznaczały się niekiedy wspólne wątki, które w niedalekiej przyszłości mają szanse przeobrazić się w nieco bardziej konkretne kształty wspólnych studiów. Szczególnie obiecujące wydają się być kontakty polsko-litewsko-łotewsko-białoruskie.

Integralną częścią spotkania w Kownie było również zwiedzenie tamtejszego Muzeum Farmacji. Na pewno można je zaliczyć do ciekawszych instytucji tego rodzaju w Europie. Zgromadziło ono wiele interesujących zabytków z historii farmacji, a także kompletne XIX-wieczne apteki tego regionu oraz pierwsze, sprawne do dzisiaj technicznie, linie produkcyjne środków leczniczych. Dla koneserów jest także ekspozycja ukazująca praktyki lecznicze syberyjskich szamanów. Są i ślady polskie – pamiątki i biurko prof. Jana Muszyńskiego, znanego polskiego farmaceuty i botanika. Kompetencja, życzliwość i urok pracowniczek muzeum, oprowadzających zagranicznych gości, dopełniły obrazu, pozostawiając niezatarte wrażenie.

Relacja niniejsza nie byłaby z pewnością pełna, gdyby nie wspomnieć o wielkiej życzliwości gospodarzy, którzy starali się, organizując w Wilnie i Kownie spotkania towarzyskie, stworzyć warunki do nieformalnych rozmów, bodaj ważniejszych od oficjalnych referatów. Polskimi historykami zajął się bardzo życzliwie, od kilku już lat zaprzyjaźniony, dr Aurimas Andriušis. Dzięki jego opiece i inwencji polscy uczestnicy kongresu mogli zwiedzić Wilno, a szczególnie jego dzielnicę uniwersytecką oraz zabytki Kowna. Niespodzianką była możliwość odwiedzenia Litewskiego Muzeum Sportu w Kownie.